

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Кит і медвідь.

Львів, 28. березня 1927.

Перемога кантонської армії, захоплення нею Шангаю, опанування залізничних шляхів, розпрямність арміїх намісних китайських генералів, симпатії населення до визвольного руху кантонців, а одночасно підірвання авторитету і всемогутності Англії на Далекому Сході — все створює нове положення на азійському терені взагалі, а на китайському зокрема.

У зв'язку з тим перед нами з'являється питання: Чи захоплення Шангаю є вихідною точкою до поширення воєнного напруження і до поширення воєнної заверуки, чи — навпаки — є це вступ до дифікації Китаю збройною силою побідного китайського націоналізму? А що за спиною визвольно-революційної боротьби Китаю проти чужинського засилля стоїть вся могутність СРСР і всі пропагандистичні засоби Комінтерну, то цікаво, в якій площині можуть розвинути відносини між Великою Британією і СРСР. Конкретно: чи з створеній ситуації можлива є близька війна між цими гігантними і органічно непримирними могутностями, яких такі чи інші відносини впливають безпосередньо на уклад відносин усього європейсько-азійського континенту? Чи в недалекій будучині є можлива кривава зустріч між китом і медведем?

Коли думасмо про можливість більшовицько-бритійської війни, то важко уявити собі: на якому терені і при допомозі яких засобів можуть зі собою боротися медвідь і кит. Основою могутності Вел. Британії є її воєнна фльота. Але у відношенні до СРСР фльота не знаходить майже ніякого припорошення. Англія могла би заатакувати і здобути лише Кронштадт та своїм десантом обсадити Ленінград. І на тому кінець, бо доступ до Чорного моря замикає Туреччина, легальна посідачка Дарданелів і теперішня союзниця СРСР. Зновуж береги Пасифіку зависно береже Японія, яка від часів Вашингтонської конференції вже не є альянткою Вел. Британії.

Правда, в крайньому випадку Англія може не рахуватися з легальними посідачами Дарданелів і пробією відертися на Чорне море, але тут зустрінеся вона з великим протестом, який важко побороти навіть при допомозі Польщі і Румунії. Пробій кризь Дарданелі, порушення легального посідання Туреччини, ставити останню у воєнну позицію поруч СРСР та штовхас проти Вел. Британії фанатичний мусульманський світ. До тогож за спиною Польщі, найповажнішої, імперіалістичної сусідки Рад. Союзу, стоїть Німеччина, яка щупко тримається своїх явних і тайних умов з Москвою, що найменше так довго, як довго не переведено повної ліквідації Версалу і не привернено й необмеженого рішення стана-вища в середній Європі. Надії на протибільшовицькі рухи і повстання на Рад. Україні, хоч без сумніву чужинська більшість українського народу не є захоплена більшовицькою політикою і підрядним становищем України в Рад. Союзі, є ви-чима на воді писані з огляду на те, що в англійських шляхах іде Поль-ща і Румунія. Політика цих двох

посідачок українських земель у відношенні до українського народу та їх імперіалістичні тенденції зовсім не сприяють антибільшовицьким рухам. Не вважаючи на наші прин-ципові застереження відносно кому-ністичної політики на Україні, го-диться без обиняків зазначити, що поставлена перед дилемою: Рад. Союз чи Польща і Румунія, вели-чезна більшість українського наро-ду ні одної хвили не буде вагатися з відповіддю, щоби поставити запо-ру дальшому розшматуванню у-країнських земель.

З другого боку й СРСР, не маю-чи фльоти, не може вдарити Вел. Британію в її найболучіше місце. Правда, існують ще й азійські гра-ниці Вел. Британії. Та ледві чи СРСР відважилась би своєю армією ата-кувати північні границі Індії, раху-ючись з кепським заосмотренням червоної армії і природними пере-понами.

Таким чином дві великі могутно-сти світа під сучасну пору на-ходяться в становищі воєнної не-спроможности. Вони не в силі ве-сти зі собою війни, що найменше матеріальної. Та війна між ними фактично ведеться засобами еконо-мічними, фінансовими і моральними. Ці засоби не вирішують конфлікту і розтягають його на довгий час. СРСР утверджується в Азії; пере-мога кантонських військ є одночас-но перемогою Рад. Союзу над Ан-

глією. Якуж відповідь на більшо-вицькі заходи дав льондонський у-ряд? Тоді, як Рад. Союз спомагає еманципацію Азії і наструнчує її проти Англії, остання зашморгує довкола Росії свою економічну і фінансову сітку. Не маючи змоги побороти Рад. Союзу зброєю, Ан-глія намагається задушити його еко-номічною бльокадою. Чи ці засоби доведуть до цілі, чи вони дадуть Англії бажані наслідки, треба що-найменше сумніватися. Бо Рад. Со-юз живе зовсім іншим життям, як Європа. Закони економічного життя Європи не все дадуться приприви-ти до Рад. Союзу. Можна навіть сказати, що Рад. Союз сам бльо-кується, а в таких умовах англій-ська економічна бльокада мало впли-ває на вняснення положення.

В таких умовах англійсько-біль-шовицький двобій набірає зтяж-ного характеру. Є це боротьба ве-литнів, що обіймає великі простори, великі інтереси і великі справи, кидаючи свою тінь на весь євро-пейсько-азійський континент.

Нераз звертали ми увагу на ан-гльо-радянський конфлікт, на цей двобій велитнів, зазначаючи, що тут іде боротьба також за нашу долю. Вже це одно повинно нас заставити не лише слідкувати за цими змаганнями, але й готовитись до зустрічі рішеннячої хвили.

Ф. Ф.

Українське віче в Парижі.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 13. березня 1927.

I.

Завтра четверті роковини постанови Ради Амбасадорів у Парижі, сумної па-м'яті постанови, якою *de jure* (sic!) пере-дано Східну Галичину Річнопосполитій. Щоби пригадати тутешній емігрантській громаді ці роковини та щоби запротесту-вати проти того, що сталося тому чотири роки в Парижі і що твориться нині в на-шій Батьківщині, — скликала президія „Союзу Українських Громадян у Франції“ віче. Було воно вчора вечером у великій залі „Наукових Товариств“. Людей на-збиралося надсподівано багато — не осталося одного вільного місця в залі. Були свої й чужі. Серед своїх були люде різних партій і поглядів, з цього і того берега Збруча, за винятком очевидно одних тільки членів відомої польсько-волосякої організації. В першій ряді крісел сидів тутешній представник УСРР, п. Полоць-кий. З чужих були литовці, росіяне, біло-руси; споміж французів був п. Жан Пе-лісіє, споміж імян узавіє з піднятим кінця 1917 р. на Україні, далі п. Лекаш, пи-сьменник, котрий недавно переїхав і поль-щу й Україну, видавля велику книгу про поль-ські галазди, яка похвалиться незабаром, і опублікував анкету про деякі — дріжжю-проявляючі — сторони „діяльности“ поль-ських союзників на Україні 1919—20 рр.

Проводив голова Союзу, відомий істо-рик Орликів й Войнаровський і дослідник українських слідів у західно-європейських архівах, п. І. Боршак. Промовляло чи-мало бесідників, українців і чужих; про-мова останніх були всі без винятку сим-патичні нашій справі. Українські бесідники промовляли по часті по українськи, по часті й по французьки — для чужих го-стей. Крім голови зборів, котрий і виго-ловив реферат, чули ми промови п. Са-вчина, Морича, Галіпа. Перший представ-ник політич. господарські й культурні на-слідки польського правління в Сх. Гали-

чині; другий, один з активних учасників боротьби за Сх. Галичину, цікаво розка-зав про методи і деякі епізоди наших зма-гань за свободу Батьківщини; третій, п. Галіп, буковинець з роду, колишній дипломат режимів Центральної Ради, гетьманського, директорського й отоман-ського, з південним темпераментом довго протестував проти того, що твориться з Галичиною, тай дав — вже навіть трохи через міру суб'єктивний — образ відно-шення української делегації часу мирової конференції в Парижі до галицької спра-ви, тай — різно суб'єктивну оцінку тих відносин.

Потім складали заяви прихильності й солідарности — чужинці.

II.

Ухвалено резолюції — відповідні. Отже: протести й осуди, відклики й заклики. Серед відкликів замітний був запис до французького уряду; політично ще заміт-ний був запис до найближчої сесії „ВУЦВК-у“. Подавати тексти промов і резолюцій булоб і зайве, і з цензурних причин неможливе; зрештою як фран-цузський уряд так і Харків і Москва від-повідні тексти певно і без нас одержать. — Дай Боже, щоб не попарали воєн в глузі вуха!

Незалежно від своєрідної фразеології промов і резолюцій, зачартої — неже-треба це й пригадувати? — з відомого соціально-політичного говору, — суть цих резолюцій і факт прилюдного віча за галицьку справу, в Парижі, треба шир-о привітати. Це один — на жаль і покищо тільки один-єдиний — момент української оборони проти теперішньої польської офен-зиви у Франції. Певний диссонанс у віче те внесла „ліде правди діти“, довгенька собі промова п. Галіпа. Сидячи кілька кроків напроти цього промовця, слухали ми його оповідань і — признаємось — іноді чудувались їм дуже. Очевидно на-

віль не тому, що бесідник нині так самі-палко величав пок. Леніна, як пламеним звелічував був учора пок. Петлюру, а ще передучора гетьмана Павла — такі „ево-люції“ в наших днях уже мало здібні когось дивувати і не варто би над ними й зупинятися. Ні, не цьому ми чудувалися, а тільки, з якою промовою робив викидися вперед і назад, аліло й вправо, щоб можливо як найосновніше замаяти дійсний характер відношення української делегації часу мирової конференції в Па-рижі до справи Східної Галичини.

Це дуже мало знаний епізод з нашого недавнього минулого, і шкода, що не мож-на його тут подрібно розповісти.

III.

Президент тієї делегації Сидоренко, одержавши з Камінія Под. через Варшаву і Букарешт відповідні вказівки отоман-ського „уряду“, твердо й послідовно (хо-ча до якого часу й не ясно) уважав Сх. Галичину такою собі „провінцією“, ці-ною якої отаманина заходила купити собі протекцію Варшави. В потайний кон-такт з поляками Сидоренко увійшов не-забаром по своїм приїзді до Варшави; тактика його полягала на тому, що рівно-часно він висилав абсурдні і легкі до спростування нот в „обороні“, Галичини (з такими прим. твердженнями, як ті, що Львів має українську більшість над поль-сько-жидівською меншістю), тай рівно-часно, потихо зговорювався з польськими емісарами за здачу цілої або майже цілої (з винятком Тернопільщини) Галичини Поль-щі. Коли тодішній галицький делегат на таку торгівлю батьківщиною не хотів йти тай опираючись на тексти угоди між галицьким секретаріатом і урядом дирек-торії, застерігався проти здачі Галичини полякам, а натомість вимагав береження засади соборности України, то швидко стався він справжньою *bête noire* отаман-ських повіренців. То буди гарні часи! Той хто боронив Галичину перед запродадним Польщі, був „провінціалом“ і „сепарати-стом“; хто згадував про „соборність“, був клеймлений просто зрадником. Галичина була — по розумінню отаманських упо-вноважнених — призначеною на здачу українською провінцією, провінцією, яко-ю вони могли, мовляв преспокійно, не пи-таючись згоди місцевої людности і її пред-ставників, розпоряджатися. Хто стався поперек тм „коншахтам“, той був пред-метом грубих шикан і лайок. Чого то не наслухався від розперезаних отоманських „дипломатів“ прим. проф. Томашівський, коли посмів заперечувати їм права торгу-вати Галичиною! Які гомерівські бої зваж отаманські дипломати, щоб відобрати проф. Томашівському нещасну машинку, на якій він писав протести проти здачі Галичини Польщі і Гей, гей!

Нагадували ми собі ті сумні тай різн-очасно трагікомічні історії, слухаючи про-мови п. Галіпа. І ми питалися самих себе: Неже п. Галіп справді так основно призабув своє своєчасне становище — в отаманській делегації, в питанні, пре „соборність“ і „провінціалізм“, в коншахтах з польськими емісарами, в перешпигуван-нях з висланцями Мадієвича з Букарешту, Ліванського з Варшави, то що? Неже справді також у представлюванні минулого він устів — змінити віхи? —

В. Левинський.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посылати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Заступник фабрики гнутих меблів „Мазовія“

На ман'єжах.

З приводу протаческої демонстрації.

Львів, 27. березня 1927.

Вчорашня польська преса поквально приєдналася до великої української демонстрації, звернувши проти чехів, про атаку на чехословацький уряд і про об'єднання чеського імені... представниками польської влади. Можна сказати, що саме віце, особливо в реферативній частині (маємо на думці реферат інж. М. Творидла) стояло на відповідній висоті, справедливо розділюючи світла і тіні між усіх трьох західних державців українських земель: Польщу, Румунію і Чехословаччину. Не можна того сказати про дискусійну частину віча. Від якогось часу на вічах Організації українців м. Львова завелися дивні звичаї й обичаї. В дискусії забирають голос усі одні і ті самі „діячі“, не турбуючись тим, чи вони мають що сказати, чи ні. Зрештою, про зміст їм не йде, тільки про френетичні оплески розентузізованої публіки. Неперебірні дискусанти мають на меті тільки дешеві ефекти, а щоб їх досягти невеличким коштом, часто відбігають від теми і виявляють свої особисті амбіції до такої чи іншої політичної організації. Особливо небезпечними є анархічні типи зпід зірки „безпартійних“, і вони то погрожують звести на манівці Організацію українців м. Львова, а її вічам і зібранням надати просто свавільно збиточний характер. Керманічі Організації жують застановитися над тим, чи допускаючи до обговорення різні народні вічі палогоними дискусантами, вони тим самим не ліквідують значіння самих віч.

Вершком збиточності, а одночасно дезорієнтації в основних питаннях політики є намагання демонстрації перед чехословацьким консулятом. Тільки подумати: українцям під Польщею живеться так добре, вони вітаються такими вольностями, що — виходячи з положення свого благоденства під польською владою — демонструють проти чеського гніту і т. і. Без сумніву на Закарпатській Україні є кепсько, однак далі гірше є в Польщі, а найгірше, правду кажучи, в Румунії. І що ж чинять? Частинка вічеників їде по лінії найменшого опору і демонструє проти тих, що з трьох державців західно-українських земель, є ще найменшими гнобителями і найменше небезпечними для нас, найменше шкідливими. Демонструючи перед чехосл. консулятом, ініціатори цього подвигу роблять вочувприслуху загально-українській справі, а одночасно дають величезний атут польській пропаганді. Польський консуль в Кошицях, головний ініціатор протукраїнської політики (головно проти українських емігрантів) на Закарпатті не залишить нагоди, щоб з цих збитків збити відповідний капітал. А й польський посол у Празі, випрабуючись перед чехословацьким урядом за демонстраційну го-рючку „своїх“ українців, не забуде вказати на українське „вархольство“ і т. і. В чехословацьких залишниках, які відбуваються від довшого часу, виступ українських демонстрантів проти чехів матиме свою окрему ціну. А і взагалі, хіба країні легкодоухи ведуть політику в той спосіб, щоб оддати, цементувати посідачів українських земель.

Положення наших братів на Закарпатті і політику покидьків чеського громадянства, порушено в нас перший раз на вічу. І на перший раз вповні вистачаючими були резолюції, розуміється, розумні.

Замість того, пробовано зробити демонстрацію перед чеським консулятом. Львівська поліція може бути горда зі своєї тактики, якою адалось їй і невизначити зберегти і капітал для польської пропаганди придбати.

Зате ініціатори і керманічі п'ятицевого віча українців м. Львова не лише не придбали ніякого капіталу для загально-української справи, але й розтримали гої капітал, який давав змістовий реферат інж. М. Творидла.

Наші політичні чинники повинні з цього факту витягнути відповідні консеквенції і на будуче не пускати самонас наших добровольських політиків, які тільки шкоду приносять і самій організації, і висушений на порядок дня справі.

Т.

Конституція (Основний закон)

II. Організація влади Української Соціалістичної Радянської Республіки.

Центральна влада.

(Продовження.)

Верховним органом влади є Всеукраїнський З'їзд Рад Робітничих, Селянських та Червоноармійських Депутатів, а в періодах між З'їздами — Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет (ВУЦВК). В періодах між сесіями ВУЦВК — виконавчим та розпорядчим органом є його президія. Розпорядчим та виконавчим органом ВУЦВК-у є утворена ним Рада Народних Комісарів. — Всеукраїнський З'їзд Рад визначає загальний напрям діяльності уряду і всіх органів влади відповідно до конституції Рад. України і Союзу РСР.

До виключної компетенції З'їзду належить: Затвердження, зміна та доповнення основ конституції Рад. України й Автономної Молдавської Республіки; зміна кордонів Рад. України відповідно до конституції Союзу РСР. і зміна кордонів Молдавської Республіки; розв'язування питань про вихід Рад. України зі Союзу РСР; вибір членів ВУЦВК-у, вибір делегатів на З'їзд Рад Союзу РСР, та вибір представників Рад. України до Ради Національностей Центрального Виконавчого Комітету Союзу РСР; чергові з'їзди Рад скликає ВУЦВК один раз в рік; надзвичайні з'їзди Рад скликає ВУЦВК з власної ініціативи або на домагання рад місцевостей, що нараховують не менше одної третини всієї людності Рад. України.

Всеукраїнський З'їзд Рад вибирають окремими з'їздами Рад і Всемолдавський З'їзд Рад, при чім на кожних 10.000 виборців від місцевих рад припадає один делегат, а на кожних 50.000 людності від сільських рад теж один делегат. Кожний адміністративно-територіальний одиниці національної меншості забезпечений вибір не менше як одного делегата.

Всеукраїнський Центр. Виконавчий Комітет вибирають на Всеукраїнському З'їзді Рад до найближчого З'їзду Рад. Він складається з членів і кандидатів (заступників) у скількості, встановленій З'їздом Рад. На місце передчасно уступивших членів або у випадку їх відсутності аступають на їх місце кандидати в порядку чергового запису в кандидатському списку.

ВУЦВК вибирає зі свого складу голову, секретаря та інших членів президії, а також творить Раду Народних Комісарів УСРР, аложену з голови, його заступників, поодиноких ресортних Народних Комісарів та інших урядових осіб, що входять до Ради Народних Комісарів на правах тих останніх. ВУЦВК відбуває не менше як 3 рази до року чергові сесії, скликаючи президію. Надзвичайні сесії скликає президія з власної ініціативи, або на домагання Ради Народних Комісарів або врешті на бажання третини членів ВУЦВК-у.

На своїх сесійних засіданнях намічує ВУЦВК загальні напрями для всієї внутрішньої політики УСРР; розглядає справи закордонної політики в межах установлення конституцією; творить Раду Народних Комісарів УСРР та затверджує на посадах або відкликає з них Народних Комісарів; затверджує бюджет Рад. України; затверджує або касує постанови президії і Всемолдавського З'їзду Рад; розв'язує питання про зміну кордонів і подає свої постанови на затвердження Всеукраїнському З'їздові Рад; розглядає питання про зміну конституції Автономної Молдавської Соц. Рад. Республіки; ініціативні питання про зміну конституції Союзу РСР, передаючи відповідні пропозиції Центральному Викон. Комітету Союзу РСР; затверджує проекти кодексів а також усіх декретів та постанов у загальних політичних і економічних справах Рад. України; розв'язує інші питання на пропозицію президії або передані йому самою сесією на розв'язання.

До Президії ВУЦВК належить: Нагляд над переведенням в життя Конституції Рад. України, нагляд над виконанням всіх постанов з'їздів Рад Союзу РСР і Всеукр. З'їзд Рад, ЦВК-у Союзу РСР та ВУЦВК-у; розгляд та попереднє затвердження бюджету УСРР а описи

передання його на затвердження сесії ВУЦВК-у; підготовлювання всіх матеріалів до сесії ВУЦВК-у; видавання декретів, постанов та розпорядків і розгляд та затвердження проектів постанов Народних Комісарів декретів та постанов; касування постанов Рад. Нар. Комісарів; вибір та відкликування Народних Комісарів і участь в настановлюванні уповноважених народних комісаріятів Союзу РСР при уряді Радянської України; затвердження заступників Народних Комісарів на пропозиції Ради Народних Комісарів; касування незаконних та недоцільних постанов і розпоряджень народних комісарів та інших центральних органів влади, а також і місцевих з'їздів Рад, виконавчих комітетів та їхніх президій; касування постанов Центр. Вик. Комітету і Ради Народних Комісарів Автономної Молдавської Республіки; касування постанов Пленуму Найвищого Суду і пропозицій його на перегляд окремих прилюдів, вироків та постанов кожного іншого загального або спеціального суду Республіки, розгляд протестів і подань Генерального Прокурора; нагороджування орденом Трудового Червоного Прапора з поданням на затвердження Центр. Виконавч. Комітету Союзу РСР; розв'язування питань адміністративно-територіального поділу Рад. України; розв'язування всіх інших питань в порядку верхнього управління; здійснювання права амністії, помилування та відновлювання у правах засуджених осіб.

Президія ВУЦВК-у має право законодавчої ініціативи у найвищих органах Союзу РСР і право опротестувати в поодиноких випадках постанови Президії ЦВК Союзу РСР перед сесією цього Комітету. Крім того опротестує вона постанови Ради Народн. Комісарів Союзу РСР, перед Президією ЦВК Союзу РСР, припиняючи в передбачених конституцією випадках постанови Союзних органів.

Про Раду Народних Комісарів УСРР.

Рада Народних Комісарів складається: з голови Ради Народних Комісарів; заступників голови, в числі встановленій ВУЦВК-ом; голови Вищої Ради Народного Господарства, Народного Комісара Земельних Справ, Нар. Ком. Фінансів, Нар. Ком. Зовнішньої й Внутрішньої Торговлі, Нар. Ком. Прес, Нар. Ком. Внутрішніх Справ, Нар. Ком. Юстиції і Генерального Прокурора Республ., Нар. Ком. Робітничо-Селянської Інспекції, Нар. Ком. Освіти, Нар. Ком. Охорони Здоров'я, Нар. Ком. Соціального Забезпечення і керманіча Центрального Статистичного Управління.

Пам'ятаймо! Рідна Школа — це народна фортеця, це левий захист в добі лихоліття!

Проти політики гнєту.

3 життя наших установ

Загальні збори Центробанку.

В п'ятницю 25. ц. м. між 4—8 год. по полудні відбулися загальні збори Центрального Кооперативного Банку „Кооперативний Союз Кредитивний“ у Львові. Збори проводив голова Надзірної Ради д-р Володимир Охримович, а секретарював проф. Іван Галушницький з Тернополя і П. Пшемборський зі Львова. У зборах взяли участь загальною коло 100 учасників, а ті представники наших кредитивних кооперативів з краю і фінанці члени Центробанку.

Зі звіту з діяльності за 1926 операційно-адміністративний рік, який складає д-р Кость Левинський, довідуючись про значний поступ у розвитку названого товариства. Удільні члени з 1. січня 1925 р. надали 29,89/31 зол., а з 31. грудня 1926 р. піднесли до цифри 62,085 золотих. Як бачимо, то за розрізною невеличкий протік часу вони більше чим подвоїлися. З січня 1926 р. мав Центробанк 508 членів з 2746 зголошеними уділами на суму 58,600 зол. Інвентар уділів виказує між членами: 298 кооперативів з вкладеними уділами на суму 57,758 зол., а інших осіб 210 а уділами на суму 4,327,08 зол. Власні майна товариства вносять нині 195,330 зол. і 44 сот. Вкладки до обороту вносять разом 62,871,70 золотих. В 1926 році було 1913 вкладників, з того доларових 181, золотих 1,733. Оборотові вкладки є головним джерелом оборотового фонду товариства. Центробанк влаштував 31 жовтня 1926 р. з'їзд відповідників кооперативів в справі ощадності та отримав цей з'їзд зі сьятком ощадності. На ньому прийнято постанову про заснування кооперативу „Ощадність“, що мала би ширити ідею національної ощадності в народі. Цю кооперативу вже й засновано. В минулому році використало товариство з своїх трудом добутих кредитів на суму 1,532,12 зл. Центробанк робив заходи біля добути кредитів на парцеляцію земель. В тій справі далі ведуться переговори з фінансовими непольськими колами. В 1926 р. мало товариство 5,297,17 зол. зиску. Крім того протягом року видало товариство 407,4 зл. і 68 сот. на всім добродійні, культурні та гуманітарні цілі, яка то сума теж повинна вийти в цифрі чистих прибутків. Прибуток у сумі 5297,77 зол. розділив загальні збори таким чином: на 10-відсоткову дивиденду від уділів призначено 3578,64 зол., а на резервний фонд 1719,13 золотих.

Від 1. січня по кінець 1926 р. уряд Центробанку позичок на суму 777,716 зл. з того кооперативизм вичерпав на своїй вексіль 737,901 зол., а інші правні особи 39,815 зол. З кредитів користали і кооперативні ініціативи-західні українських земель. Протягом минулого року роблено кілька біля відновлення багатьох нечистих на передданих кредитивних кооперативів і в тій шлі роздобуто при допомозі Радянського Союзу українських кооперативів кредити в Рильському Банку в сумі 100,000 золотих. Ізніше прийняв на чергу ще й золотові кредити а Почтовій Касі Ощадності. Покину в минулому році зроблено не багато в тій ділянці. Проте показало, що крім кредитів треба для відновлення кред. кооперативів й багато чисто організаційної праці. В тій цілі розписав Центробанк конкурс на урядника з вищою банковою освітою, який має зайнятися виключно організаційними справами на полі кредитивної кооперативу. Управу Центробанку робить те заходи для того, щоб стати кредитивною касою для всіх наших кооперативів. Попри те стоїть щільно на сторожі проти акумуляції і своїх членів та робить усе, щоб забезпечити їх вклади перед девальюацією. Наслідком того Центрбанк намішує всі оборотові фонди тільки в твердій доларовій валюті і в ній зберігає зворотні вклади. 5 золотий макет намішує інші фонди, що в тяжке залиці будуть також повернені.

По звіті д-ра К. Левинського прийнято до слова представник контрольного комітету, що ствердив у слові звіту відкритість його коштів рахунків зі станом каси та постановив внесення уділів уряді абсолютну.

Над звітами не було ніякої дискусії, тому без дискусії прийнято запропоновані внесення контрольного комітету про укладення абсолютної та управи про розділ коштів прибутку, про що ми згадаємо нижче. Потім приступлено до доповнення вибору членів Надзірної Ради, їх заступників і контрольного комітету. Головою надбавалося картками. Листу кандидату запропоновано вибрати на початку мови комісія-матка.

До Надзірної Ради обрані: д-р Корній Теофіл (Перемішль), д-р Солей Віктор (Берестя), Чапельський Ігор (Львів) і Герасимович Сильвестер (Львів).

Заступниками Надз. Ради стали: Корній Денис (Львів), Личинський Іван (Львів), О. Ковалевський (Луцьк), д-р Купин (Львів) (Равя Руська), д-р Електорович Борис (Чортків), д-р Пашкевич Іван (Львів).

До Контрольного Комітету обрані: д-р Лопатинський, д-р Іван Куровий, д-р Самчик Юліан — усі зі Львова.

Найгрубішою людиною у світі є німець Еміль Гове, який важить 202 кіло: як 4-літня дитина важив 67 к. — Директор відомого російського кабаре "Летучая Миша", Балес, заплатив за 12-хвилинну розмову із Гове в Голівуд 2000 зол. як йому виплатились, бо підписав контракт. — У Дітроїті зробили недавно операцію сліпої кишк одній дитині в годину після уроду.

— **Кінець шахових змагань.** Нью-Йоркські шахові змагання між 6-ма кандидатами на новий титул "світового мистця" скінчилися, як це видно було від довшого часу, перемогою Капаблянки. Він здобув 14 пунктів; на друге місце прийшов Альохін з 11 і 1/2 пунктів, який у третій черзі перемагав Немцовича; з одним пунктом менше. Після них ідуть Відмар 10, Шпілман 7 і 1/2, Маршаль 5 і 1/2. Три перші здобули 2000, 1500 і 1000 дол. нагороди. Перемага Капаблянка над іншими була весь час дуже замітна. Він грав з непокитною певністю, свободою та швидкістю. Цікаве, що найнебезпечніший його суперник Немцович, грав страшенно слабо в третій черзі. А проте він має після Капаблянки, який виграв 8 партій, найбільше виграних партій (6) і Альохін виграв тільки 5. Мистцем розіграних є Відмар, який має 14; Альохін тільки 13, Капаблянка 12, Немцович 9. Немцович найгірше грав саме проти Капаблянки. Відмар, дарма, що стоїть на 4-ім місці, доказав свою оригінальну гру, побивши Немцовича. Змагання кінчається питанням: чи хоче тепер молодий Капаблянка ризикувати своїм новим лавром у боротьбі із старим Лискером, якого досі він так обережно омивав?

— **Світлана невинна.** В Альбанії йде щораз завзятіша боротьба політичних таборів: у Тірані вбили на вулиці невідомий політик Юсуфа Саліа. — На засіданні берлінського медичного товариства проф. Унгер подав до відома, що найшов наркотичний середник, який робить зайвим їсти і хлїбні форми. — Норвегія видасть у 1928 р. поштові марки з портретом Юзена — нагоди 100-их роковин його уродження.

— **Заява.** У відповідь на допис п. М. В. з Калуша, поміщений в "Ділі" ч. 64 з дня 23. березня ч. р. н. а. "Що це значить", заявляємо прилюдно, що підписи наших на декларації, вручених кожному (и) учителів (и) для 28. лютого ч. р. на повітовій конференції, не є автентичні і що вони поміщені без нашого відома і нашого уповноваження. — **Онуфрій Курдик,** управ. школи в р. **Микола Доворський,** управ. школи в р.

Дописи.

Жнигород. (Судні відносини). В нашому ясельському повіті через підвешення стану комунікації дуже утруднена їздити ще то саними, то возами, бо в деяких селах ще зима і сніг; так у Жнигороді весня і розтопи, що годі поїхати. Дня 10. березня ч. р. селянин Бернатишкий, повертаючи зі Жнигорода до Вишова, хотів у Вишопі поїхати коней, графію на глибоку у ручку воді, яка розірвала віз і 14-літній хлопець, що їхав на фірі, утонув у ріці; щойно в тиждень опісля найдено його трупа 20 км. даліше, аж під Яслом. Дуже сумне явище у нас, що одним з наслідків аналітичності по наших селах є страшно поширене пиянство і то денатурованим спиртом, від якого затроєні люди масово умирають. Наші священики на це мало звертають увагу, бо вони й так, як зневірени кацари, а тепер без опіки Бобринських та Евлогів — почувуються сьогодні більше прислужниками теперішнього політ. режиму, ніж опікунами і провідниками собі повірених парохій. **Кость Іванова.**

3 судової салі.

Провідник хлібодів як злодій і ошуканець.

У вівторок дня 27. березня ч. р. відбулася перед орікаційним трибуналом окружного суду в Тернополі карна розправа до т. спр. У-61 1923/24 проти Антона Чайковського, літ 39, родом з Кошопівського пов. Копичинці, греко-кат., жонатого без майна і заняття в Тернополі при вул. Сокола замешкалого, караного судово в р. 1922 за § 460 (крадіж), которого прокуратура обвинувачує з § 183 зак. кар. і за злочин ошукаства з § 197, § 200 і § 201 буква д) зак. кар. (ошукаство через прибрание фальшивого стану — в даному разі характеру агента корабельного), в решті за перетунство проти безпечного життя з § 335 зак. кар. В склад трибуналу входили окружні судді Володимир Заринський як президент і Киприч Білинський та Тертія як воянти; обвинувачував прок. Шуш, боронив адв. д-р Махель, сторону пошкодовану заступає адв. д-р Степан Баран.

Після акту обвинувачення Антін Чайковський спроневався більшу квоту з цієї спосіб, що від одної палі ще в 1921 р. підступно винятися велику квоту — 2 мідмарок пол. під покрискою, що вономе її на спільницю до кіна "Сейте" в Тернополі, чого не зробив і більшої частини гроша не звернув досі. Даліше удавав з себе корабельного агента, хоч ним не був і не мав права займатися вербуванням до еміграції, їздив по селах скалатського і копичинського повітів з захопотою до еміграції — особливо молодих дівчат і хлоп-

ців в поборовому віці. Всіх їх захоплював до виїзду до Канади або Америки, а ко-го не міг там вислати, то вислав на Ку-бу, де емігранти прямо загинули. В кож-ного зі звербованих побирав задатки від 10 до 30 доларів, обіцяючи їм вистара-тися за всі потрібні дозволи як паспорт, ефідеї, зівольнення на виїзд з ПКУ і т. д. З правила не робив нічого і люди опи-сли на свою руку старалися дістати потрібні документи, а від Чайковського ждали звороту даного йому задатку. Пошкодо-ваних були десятки. Остаточно у справу вмішалася поліція і дня 30. грудня 1924 р. арештувала Чайковського та віддала до в'язниці окр. суду в Тернополі, де він про-сидів кілька місяців і тепер являв за це відповіда. Вкінці Чайковський є обвину-вачений за те, що дня 6. жовтня 1923 в Сорочку пов. Скалат, стріляючи з бра-нинга за намовою і в присутності місце-вого команданта поліц. постерунку Анто-на Миськова на подвір'я тамошнього поль-ського священика Назаровського, постріляв тяжко в лице місцевого 70-літнього го-сподаря Данила Квасниці. За останній факт відповідає рівнож як співвинний і Антін Миськів.

Обвинувачений Чайковський до вини не признається за винятком пострілення Квас-ниці, а борониться (по польськи) тим, що в даному випадку заходить безкарність з причини чинного жалю з § 187 зак. кар. Цього однак тут нема. Бо Чайковський винагородив шкоду тільки частинно, за-держуючи для себе більшу частину за-датку, як винагороду за свої труди, хоч й до такої винагороди не мав ніякого пра-ва, бо не мав ніякої концесії на ведення бюра празної помочі, ані не був кора-бельним агентом концесіованої лінії і за свої заходи не міг побирав ніякої вина-городи. Зрештою повинен відповідати за те, що професійно займався неуправле-ним вербуванням еміграційним. Накінце-не заходить тут зовсім чинний жалю і про-куратура слушно потягає Чайковського за злочин спроневерення і ошукаства, бо в даному випадку нема щодо нього ви-мог чинного жалю з § 183 буква б), ч. і д) зак. кар., бо мимо приречення не ви-рівняв досі всієї шкоди, а пошкодовані домагались її звороту.

Перед трибуналом пересунулося понад 20 свідків, що в цілості ствердили акт обвинувачення. Жаль було дивитися на тих молодих, недовідалих людей — хлопців і дівчат головю з Копичинців і Сорочки, що в бажанні поправити свою долю за океаном впади жертвою несовіс-ного обману. Остаточно розправу відло-жено, бо прокуратор поставив внесок віднести до Пок. Команди Доповнення (ПКУ.) в Тернополі і в Чорткові для ствердження, чи Чайковський відноситься у деяких випадках до тих властей в спра-ві виведення дозволу на виїзд до Канади чи Америки; нову розправу визначать по приході відносних актів з ПКУ.

Тло повищої карної справи зовсім сіре і само собою неінтересне. Справа однак цікава з іншого боку. Обвинувачений Антін Чайковський є хлібодієм достойним-ком а імені репрезентантом "парції" УНС-а на тернопільське воєводство, по-дібно як не багато з морального боку інший (дивн) його нещодавно історію з тов. "Дністер" Микола Величковський у Львові на львівське воєводство і є тут на Поділлі головною підпорою і приятелем д-ра Северина Даниловича з Долини і його правої руки Івана Стоялкова зі Стані-славова. Чайковський добре тепер плат-ний з гадючих фондів, що їх одержує Данилович. Непочесну і гідку роллю спо-вняє ця організація, що на своє чоло ста-вить звичайних злодіїв і ошукавців. Цей тип своєю "політичну" карієру розпочав ще малим хлопцем в 1902 р. Як ученик III кл. української гімн. в Тернополі украв плащ свого товариша за що пок директор Калитовський прогнав його з місця з гім-назі. На цьому і скінчилася його шкільна наука. Описав промишляв асіляко, а в часі війни дійшов навіть до майна, мав каме-нищу в Тернополі, арендував два млини, кіно і т. д. Все те в короткі прогайнував і зачав займатися тим, за що його судять. З більших його крадіжей занотуємо слі-дууючу з актів суду окр. в Тернополі У-1757/22. В часі ринного ярмарку св. Анни в Тернополі 24. липня 1922 р. забавлявся Чайковський з торговельним агентом зі Львова Альфредом Бранштетером і по-кійним урядовцем Леоном Березовським в шинку Якова Вайсброта в Тернополі. Коли гості здорово покрилися на рахунок Бранштетера, а було вже пізно вночі, за-пропонував Чайковський Бранштетеру, щоб перепоїнував у нього. Цей згодився і коли другого дня встав, переконався, що йому в хаті Чайковського пропав порт-фель з 210.000 мп. — тоді значна квота. Купець нарешті крику і по довгих захо-дах і грозах за інтервенцією чужих лю-дей — Чайковський остаточно приніс о-краденому купцеві портфель і гроші.

І такі люди стоять сьогодні на чолі твореної дефеанзивою "парції" УНС-а.

Об.

† Посмертні згадки.

Проф. В. Д. Коваль. В понеділок, 21. березня ч. р. помер у Празі у 42 роки життя після довгої і тяжкої хвороби (су-хоти) Володимир Дмитрович Коваль, б. професор класикої політехіки. В. Д. П.

СЛУЖБА БОЖА

СВ. ІОАНА ЗОЛОТОУСТОГО
зі службами різних намірень
українською мовою

у перекладі о. д-ра Ярослава Левицького з дозволом греко-кат. Митрополитичого Ординаріату виїшла друком — примірник 2 зол. 50 сот. без пересилки. Продає "Книгарня Наукового Т-ва ім. Шевченка" і Адмі-ністрація "Діла", Ринок 10.

3-3

ОПОВІСТКИ.

Впр со. душпастирем, які наміря-ють малювати свою церкву, раджу, що-би негайно порозумілися з "ДОСТАВОЮ", (Львів, вул. Домініканська, 11.) В цій хвилі є свободні два артисти-малари (першоряд-ні сили), за яких роботу "Достав" дає повну поруку, що вона буде виконана ар-тистично, відповідно до вимог нашого стилю і обряду, а при тім дуже дешево. — о. В. Личаків. 1800 2-3

Позір натуристи львівської гім-назі 1907! Двадцятилітній зїзд наза-чений на 16. червня 1927 р. у Львові (четвер-лат. Боже Тіло). Прошу аглосити підпи-самому свої адреси й евентуальні замітки. До зїзду треба приготуватися! Крім дріб-них привезти родинні або кавалерські зми-ки для обміни і, що найважливіше, списати спомины за останніх 20 літ, а бодай *curr-iculum vitae*, кладучи натиск на світлі мо-менти життя, на участь у визвольній війні і національній праці. Промовці і деклама-тори звольте приготувати річі цікаві і ве-селі для виголошення. На знак, що живе і дихає і для полагоди коштів церемонії прошу прислати по 1 зол. За Комітет: Та-рас Франко, гімн. проф., Львів, вул. Попів-ського ч. 4.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ**
ПЕРЛОВИ Ігнатій Львів, 956 99-2

МАГАЗИН Стамма, Львів, Сикстуська 16.
порукає французьку волічку, матадор шутуний шовк Д. М. ІІ. Палчоки, Рука-вички, Реформи і т. п. найдешевше, бо ахид через сіни. 1708 8-12

МАШИНИ писарські: Underwood, Remin-
gton, Mercedes, майже нові оказіно продаєт Міхаліські, Львів, вул. Собі-ського 12. 1552 10-10

В ЯМНИ — 3 кілометри від Яремча — є до виїзду на пенсіонат відля, по-ложена в дуже гарній околиці. Сонячні купелі, 2-морговий ліс до уживання. Д-р В. Янович, Станіславів. 1813 1-3

2 ЗОЛ. коштує срібний ланцюшок на ший-у Мандля, Коперника 14. 1773д 1-7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.
Переселення Рентгеном. 22-27
Телефон 834.

1761 **Помірозе бюро** 4-7

Інж. Михайла Федецького

авториз. геометра і записж. суд. знатока.
Львів, вул. св. Тереси ч. 2 Б. (біля площі св. Юра). Ч. тел. 37-41.

ВЕЗДІТНА вдова з

інтелігентної ро-
дини, пошукує місця
газдині в священничім
домі. Лідія Крайня-
кова вул. Львівських
дітей ч. 22, 1. пов.
Львів. 1812

ГРЕБЕНІВ — Відля

нова, біла стації,
ріки, гостинця, 7 ком-
нат, кухня, повне у-
мебльованя, веран-
да, тераса, пишці,
гараж, тенісовий корт,
огорог, власні 2 дже-
рела, шина 2.000 долля-
рів. Центральна Аген-
ція, Коперника ч. 14.
1811

ФЕБЕНІВ — Відля

ФАБРИКА КИЛИМІВ М. ХАМУЛИ
В ГЛИНЯНАХ

відкрива з днем 1. березня ч. р. для вигоди І. Т. Клієнтелі власний осяз
і продажу своїх ткацько-килимарських виробів при
площі Трибунальській число 1
(проти гол. входу костела ОО. Єзуїтів).

Позір! **ФАБРИКА КАПЕЛЮХІВ** Позір!

И. ГОТТЛІБА

Львів, пл. Стрілецька ч. 15.
приймає жіночі капелюхи соломи і бортю-
ві і філіцові до перероблення після найпо-
вільших заграничних моделей.
На замовлення виконуються також нові для
приїзних полагоджуються до 24 годни.
1798 1-3

Дня 28. березня ч. р. встановлює
ДАРОМ мила до годинників
Гутерман, Сикстуська 14.

Сітки, дротані, кільчастий дріт, пан-
цюги, лопати, джагани, по-
тки, тачки, знаряддя слюсарське,
ковальське, столярське, ваги, бу-
дівельне окуття, керничні понки,
преси до дахівок, преси, гурти,
линии, сцїпінки, коловороты,
вінди, як також всілякі машини і
1720 метери. 3-10

по найнижчих цінах поручає

Й. ШУМАН

склад залізних і технічних товарів,
експедиція товарів на провінції
Львів, Городецька 2Б. Тел. 41-47

ЩАСЛИВІ ЛЬОСИ

І. класу XV. Державної лютерії
клеювої продає 1719 3-3

АГЕНЦІЯ ЗЕМЕЛЬНОГО
БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

Львів, Ягайлонська 8

1/4 40 зол., 1/4 20 зол., 1/4 10 зол.

Поручення з провінції полагоджу-
ється відвертою почтою.

Конкурс

на посади учительок(ів) українського, ар-
тистич. математич. і фізич. географі, ре-
сунків, руханки в гуманістичній жіночій
гімназі від 1. IX. 1927. Платня як в дер-
жавних гімназіях. — Речинськ подля 10
1780 3-3 кінець квітня ч. р.

Виділ Товариства "Український Інститут"
для дівчат в Перемишлі, вул. Татарська 4.

Ширіть наш часопис!

ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА

(ТОМАСИНА)

є під весняні засіви

на кождо почаву

і кождої пори

1524 8-9

найліпшим і найдешевшим

ФОСФОРОВИМ НАВОЗОМ

Фосфоровий квас теперішньої

:: томасини ділає негайно. ::

Вказівки і цінники доставляє фірма:

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, вулиця Косцюшки ч. 18